

judikaturou právní předpisy o rozvodu, rozluce a alimentech. V podrobnostech podává autor v části první předpisy platné na celém území republiky (větší část manželské novelly, alimentární zákon, zákon o osvojení a zákon o ochraně dětí v cizí péči a dětí nemanželských, jakož i přehled mezinárodního práva soukromého). Druhá část uvádí předpisy platné v zemích historických (menší část manželské novelly, příslušné předpisy občanského zákoníka a předpisy o řízení ve věcech manželských). Třetí část obsahuje předpisy platné na Slovensku a Podkarpatské Rusi (manželský zákon z r. 1894, zákon o řízení ve věcech manželských a zákon o úpravě poručenských a opatrovnických záležitostí). V části čtvrté jsou tabulky pro výpočet kritické doby početí a narození dítěte, jakož i příklady žalob, žádostí a návrhů v uvedené sféře. Na konci knihy je připojen časový rejstřík právních předpisů a abecední ukazatel. Komentované vydání Gerlichovo je velmi důkladně a svědomitě sestaveno a bude vítanou příručkou pro praktické právníky ve věcech rozvodových, rozlukových a alimentárních.

Dr. Wierer.

PRÁVO ČESKOSLOVENSKÉ. *Sešit 5.* obsahuje především komentář k zákonu, č. 117/1934, jímž byl novelisován zákon o *pensijním pojištění* sokromých zaměstnanců. Autorem rozboru je dr. Jan Gallas, ředitel Všeobecného pensijního ústavu. Úplné znění zákona o pensijním pojištění po novele otištěno není, autor se omezuje jen na výklad změn novelou přivoděných, jehož názornost podporuje praktickými příklady. Prodloužení platnosti t. zv. *zmocňovacího zákona* do 30. VI. 1935 a některé obsahové změny jeho jsou předmětem dalšího příspěvku z pera dra Emila Soboty. Za textem zákona č. 109/1934, doprovázeným citáty z důvodové zprávy, zařaděny jsou stručné »poznámky k zákonu«, zabývající se jmenovitě otázkou obsahového rozšíření zmocnění, nastalého novou úpravou. Obsah čísla ukončen je výnosy ministerstva financí a výběrem z judikatury nejvyššího správ. soudu ve věcech finančních.

Sešit 7. věnován je rozboru zákona 147/1934 o zabezpečení nároků pojistníků v soukromém pojištění. Autorem vysvětlivek je dr. J. Husserie. S poznámkami dra K. Louly je zde dále publikováno vládní nařízení 142/1934 o exekuční ochraně v okresích zvlášť těžce neúrodou postižených. Bez komentáře otištěn je nový výpovědní a stěhovací řád pro zemi Českou (119/34) a Slovenskou (120/34). Dobrým počinem je stručný přehled méně důležitých norem v příslušném období ve Sbírce zákonů a nařízení publikovaných.

Sešit 9. obsahuje komentář k novému znění zákona o ochraně čsl. měny, obsaženému ve vyhlášce ministerstva financí 141/1934. Autorem je doc. dr. Antonín B a s c h. Výklad k vládnímu nařízení č. 202/34 a opatřením Národní banky čs. č. 203/34 a 206/34 sb. o soupisu a povinné nabídce peněžních hodnot a drahých kovů podává dr. Jan K o z á k. Výňatky z materiálů doprovázeny jsou jednak vládním nař. č. 159/34 o daňových úlevách pro jisté osoby, jednak vládním nař. 160/1934 o bytovém hospodářství obcí a stavebních sdružení. Svazek je ukončen výběrem z finanční judikatury nejv. správ. soudu.

Kert.

PROF. DR. FRANTIŠEK KOLÁČEK: *Zeměpis Československa*. — Vydal Melantrich (Praha 1934, str. 283) jako I. svazek přírodovědecké řady vysokoškolských rukovětí. — Po dlouhé době vyšlo tak zase první podrobnější dílo speciálně o zeměpisu našeho státu; tentokrát dílo, jehož autorem je univerzitní profesor, který se již dlouho obírá se zvláštní důkladností a pečlivostí různými otázkami zeměpisu Československa se dotýkajícími. Svěřilo tedy nakladatelství Melantrich první svazek svých vysokoškolských rukovětí osobě nad jiné povolané. — Dílo je rozvrženo na několik oddílů a je omezeno pouze na všeobecnou část zeměpisu Československa (popis jednotlivých krajů nepojal autor z důvodů technických a

metodických do knihy). V I. oddíle, kde je pojednáno o všeobecné vlastnosti Československa, je popsána poloha státu (zdůrazňována hlavně jeho poloha na rozhraní kulturní oblasti západoevropské a východoevropské) a obsáhlému rozboru jsou podrobeny hranice Československa. Hlavně kapitola o tlaku sousedů (str. 23) bude zajímat i právníky: podle mínění spisovatele nerozhoduje o tlaku prostá lidnatost souseda, jako spíše číselný poměr prosté lidnatosti k ploše státu (hustota obyvatelstva). Oddíl II. obsahuje horopisný obraz Československa (vzhledem k rozsahu díla snad trochu krátký), popis jeho podnebí a vodopis. Největší část knihy je pak věnována obyvatelstvu, o kterém je pojednáno ve III. oddíle. Pohyb obyvatelstva v letech 1921—1930 je tu srovnáván s pohybem obyvatelstva dvou předcházejících desetiletí, poměr pohlaví v roce 1930 s tímto poměrem v letech 1921 a 1910 a věk obyvatelstva podán na základě výsledků sčítání lidu z r. 1921 (což vyplývá jen z bibliografických poznámek v textu a pod čarou a není nikde — jistě omylem — výslovně uvedeno). Hodně místa je pak věnováno poměrům národnostním. Úvodní stať k příslušné kapitole podává stručné vysvětlení o praxi při sčítání (za Rakouska — řeč obcovací; nyní — národnost) a v dalších statích probírá autor jak národnostní poměry (před válkou, r. 1921 a r. 1930) v úhrnu, tak i poměry, týkající se té které národnosti samostatně. Je tu objektivně pojednáno o národnostních hranicích a důrazně odmítnuty všechny stranické úvahy a pochyby o nesprávnosti čsl. sčítáních lidu (z nichž uvádíme hlavně tendenční vývody Hassingrovy). A tak část, ve které autor pojednává o národnostních poměrech, je jednou z nejzajímavějších a nejpresněji psaných částí díla vůbec. Náboženské poměry, vzdělanost obyvatelstva a jeho zaměstnání je probráno pochopitelně již mnohem stručněji.

Další oddíl o sídelním zeměpisu Československa (poloha sídel, půdorys a nárys sídel a velikost sídel) přináší hojnost původních a nových myšlenek; poměrně velmi málo místa je však věnováno (bohužel!) hospodářským poměrům našeho státu. Dalo by se snad namítnouti, že pro účely, které byly popudem k vydání knihy (t. j. účely studijní), také informace o hospodářských poměrech v tom rozsahu, jak jsou v Kolářkově díle uvedeny, dostačí. Ale zmiňuje-li se autor s takovou důkladností a pečlivostí na př. o poměrech národnostních, neměl by ponechat bez podrobnějšího rozboru ani poměry hospodářské, nesporně stejně důležité a zajímavé. A zde také autor nečerpá z údajů poslední doby, nýbrž omezuje se na stav, který byl před světovou krizí a čerpá z dat platných pro rok 1927 a 1928. Kapitolou o přírodních krajinách československých a obsaženou, byť rozsahem krátkou, kapitolou o mapách československých končí autor dílo, které je doplněno několika obrazy v textu a řadou mapových příloh. Barevná mapa připojená na konci knihy je dílem Dra F. Macháta a je jistě staršího data, čímž lze si vysvětliti, že její text na některých místech nesouhlasí s textem názvů uvedených v knize. I jinak vloudilo se do knihy několik omylů. Chceme předpokládati, že se u autora svědomitosti a pečlivosti prof. Kolářka z valné části jedná jen o přehlédnuté chyby tiskové (tak na př. str. 168 — počet pravoslavných nečiní 9.90%, nýbrž $9.9\frac{0}{100}$; str. 22 — Bratislavské předmostí neměří přece 500 km², když obvod obou okresů Bratislavy, město i venkov, měří dohromady 483 km²; str. 244 — udání hodnoty našeho zahranič. obchodu v milionech místo v miliardách atp.). Těžko však lze vysvětliti tiskovým omylem větu: »Bankovní ústav při ministerstvu financí vydává papírové peníze« (str. 245). — Ale v celku lze přesto říci, že dílo může přístupně a srozumitelně poučiti všechny ty, kdož se zajímají a potřebují poučení o zeměpisu našeho státu. Má-li však splniti svůj úkol stoprocentně, bude třeba odstraniti všechny tiskové chyby a jiná nedopatření, která jinak neinformovaného čtenáře lehce uvádí v omyl a vedou k nesprávné představě o skutečnosti. Zdá se, že dílo bylo psáno trochu nakvap.